

taking into account descriptive, discursive and cognitive approaches to its interpretation. The practical aspect of the study of this phenomenon is also very important. It was concluded that the study of political discourse can occur in two ways: analysis of the inner nature, the specific political orientation context, and analysis of this phenomenon as a model of a certain type of discourse, without distinct vocations of its political content or political context.

Key words: *discourse, political discourse, discourse and text, types of discourse, discourse analysis, descriptive analysis.*

УДК 007:304: 655.1(477)

Л. В. Фіть

ОСОБЛИВОСТІ РЕДАКЦІЙНО-ВИДАВНИЧОГО ПРОЦЕСУ ЧЕРКАСЬКОГО ВИДАВНИЦТВА «СІЯЧ» (1917–1920 РР.)

У статті виокремлено особливості редакційно-видавничого процесу видавництва «Сіяч», яке працювало в м. Черкаси протягом 1917–1920 років, проаналізовано структуру видавничого осередка, зосереджено увагу на особливостях роботи з авторами, зокрема на етапі підписання видавничого договору. На основі матеріалів із Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка НАН України, Центрального державного історичного архіву, Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського досліджено внесок у становлення і розвиток видавництва тогочасного міського голови М. Куліша, Панаса Мирного, М. Грінченко, І. Нечуя-Левицького, Н. Романович-Ткаченко та інших. Безпосередньо впливала на роботу «Сіяча» нестабільна загальнополітична ситуація в країні, через що активні періоди розвитку чергувалися з етапами застою і значних фінансових проблем. Схарактеризовано активну роботу працівників видавництва з формування привабливого обличчя «Сіяча» серед авторів, читачів і конкурентів. Це і створення видавничого знаку, що візуально ідентифікує видавничу продукцію черкаського осередку, і оповістки на сторінках журналу «Книгар» у рубриці «Видавнича хроніка», і активна участь у суспільному житті України.

Ключові слова: *видавництво «Сіяч», видавнича справа, друкарня, автор, видавничий договір.*

Постановка проблеми. Одним із факторів повноцінного розвитку нації, її культури, філологічних наук є об'єктивне вивчення історії видавничої справи. Для цілісної концепції розвитку друкарства України важливе дослідження витоків книговидання кожного окремого регіону нашої країни. Реєстр видавничих планів, здійснених «Сіячем», відбиває характерні тенденції тогочасних видавництв, у тому числі й загальнонаціонального масштабу. Робота видавництва «Сіяч» безсумнівно сприяла розробці та формуванню підходів до книговидання як професійної сфери з власними закономірностями розвитку, механізмами діяльності, особливостями функціонування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До історії видавничої діяльності міста Черкаси побіжно зверталися у своїх працях М. Тимошик [14], Т. Ківшар [3], М. Лозняк [11], лише згадуючи провідне черкаське видавництво 1917–1919 років «Сіяч» і звертаючи увагу на тематичний репертуар цього видавничого товариства в контексті розвитку книгарства того часу.

Визначення раніше не вивчених частин загальної проблеми. Джерела книговидання в Черкасах досі залишаються невивченими, і тому нашим завданням є дослідити витoki друкарства в місті, з'ясувати основні суб'єкти видавничої справи та вивчити тогочасний репертуар черкаських друкарень.

Мета наукової розвідки. Метою цієї статті є ґрунтовний аналіз структури черкаського видавничого осередку, з'ясування ролі кожного суб'єкта видавничої справи, як-то: авторів, редакторів, коректорів, директора видавництва – у злагодженій роботі «Сіяча» на користь розбудови української державності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відомості про структуру черкаського товариства «Сіяч» дуже обмежені. Керівним органом видавництва було правління, головою якого обрали відомого в Черкасах Марка Степановича Куліша. Він мав чин колезького реєстратора, був членом міської думи, тривалий час завідував Черкаською публічною бібліотекою і згодом був обраний міським головою. Як голова училищної комісії, чиновник опікувався станом освіти в місті, розробив і подав на розгляд Думи на початку 1910 року проект шкільної мережі, який передбачав будівництво восьми навчальних будівель. Пізніше, працюючи на посаді міського голови, М. Куліш активно продовжував розвивати навчальну освіту в Черкасах, розуміючи її важливість. У 1916 році він поїхав у Петроград, Москву до Міністра народної освіти з проханням дозволити відкрити в місті другий середній навчальний заклад (реальне училище), оскільки «життя так наполегливо висуває вимоги про розвиток технічної і професійної освіти» [2, с. 6].

Панас Мирний у листі до Н. Романович-Ткаченко говорить про те, що він чув, нібито в товаристві є «дуже заможний чоловік, що постачає їм гроші на видавничі потреби» [10]. Можливо, цією людиною і є голова правління М. Куліш. На жаль, не вдалося знайти відомостей на підтвердження чи спростування цієї інформації. Хоча докладний аналіз роботи видавництва, його стійке протистояння усім незгодам і вмиле використання сприятливої ситуації свідчить на користь цього факту.

Окрім М. Куліша, до складу редакції в різні роки входили Ф. Яремченко, секретарі П. Шукин та Г. Оришчу, Ф. Портяпченко, П. Маненко та інші, прізвища яких у документах видавництва подаються нерозбірливо. Вдалося дізнатися про попередній досвід видавничої роботи лише в Пилипа Олімпійовича Щукина, який працював до того коректором у Катеринославі під керівництвом В. Біднова, котрий, сам займаючись редакторською діяльністю, хвалив свого дуже працюючого коректора П. Щукина.

Члени редакції з перших днів існування видавництва проводили активну роботу з формування привабливого обличчя «Сіяча» серед авторів, читачів і конкурентів. Одним із перших кроків у цьому напрямку є створення своєї візитної картки – видавничого знаку.

На той час практично кожне поважне видавництво мало свій видавничий знак. Серед них «Друкарь», «Час», «Вернигора», «Дніпро», «Каменярі», «Українське видавництво в Січеславі», «День» та інші. Для кращої візуальної ідентифікації видавничої продукції, її естетичної привабливості й видавництво «Сіяч» звертається до свого земляка художника М. Погребняка з проханням створити видавничий знак, який би підкреслював цілі товариства, розкривав його ідеологію. Митець погоджується, і, починаючи з четвертого видання «Сіяча», на обкладинці та титулі майже кожної книги осередку розміщується видавничий знак. Він має форму прямокутника. На передньому плані в тривимірному просторі зображені чоловік-сіяч, котрий іде назустріч читачеві, розкидаючи довкола себе зерна. Зверху звисає спіле важке колосся, а внизу напіврамкою поданий декоративний елемент, що складається із трикутників, які символізують розвиток.

Створений видавничий знак виконує не лише естетичну й представницьку функцію. Він глибоко символічний, адже кожен його елемент підкреслює основне гасло «Сіяча»: відповідати потребам сучасної української людності. У ньому органічно поєдналися творчий задум художника й завдання товариства. Окрім того, асоціативно читачеві дуже легко пов'язати такий видавничий знак із назвою видавництва, оскільки всі зв'язки прозорі й не складні для сприйняття.

Сучасні дослідники неоднозначно оцінюють художнє виконання цього обов'язкового атрибута кожної книги видавництва. Зокрема, на думку дослідника друкарських і видавничих знаків П. Нестеренка, поряд із емблемами «Видавництва Української школи», «Вернигори», «Космосу», «Дзвону» та інших видавничий знак «Сіяча» страждає «етнографізмом, зайвою ілюстративністю й декоративністю» [12, с. 136]. Не погоджуючись із цією думкою, стверджуємо: видавничий знак «Сіяча» органічно вписується в тодішні тенденції мистецької співпраці видавця й художника, відповідаючи духові видавничої програми, вказуючи те, що видання належить до черкаського видавництва.

Про активну роботу видавництва свідчать й оповістки на сторінках журналу «Книгарь» у рубриці «Видавнича хроніка». Поряд із інформацією про такі вже знані потужні київські товариства, як-от: «Час», «Криниця», «Друкарь», видавництво Є. Череповського – подано замітку про те, що «видавництво «Сіяч» у Черкасах цими днями випускає багато книжок». Далі в невеликому анонсі зазначено назви вже надрукованих і планованих до друку видань [1, с. 220]. Починаючи від № 3 «Книгаря», матеріали про черкаське видавництво (рецензії, анонси) є в кожному числі часопису. До того ж, на початку діяльності був надрукований каталог власної видавничої продукції, який надсилали авторам для ознайомлення з напрямком роботи, а також розміщували його у своїх книжках.

Видавництво «Сіяч» почало діяльність випуском творів класиків української літератури, але паралельно правління товариства налагоджувало контакти і з сучасними авторами. Знайдено листи, надіслані членами редакції до Н. Романович-Ткаченко, М. Грінченко, Панаса Мирного, І. Нечуя-Левицького, Л. Яновської, Г. Берло, у яких обговорюються саме особливості співпраці цих письменників із черкаським видавництвом.

Плануючи випустити те чи те видання, видавництво зверталось до авторів із пропозицією купити право на друк їхніх творів чи хоча б якоїсь частини рукопису. Про продаж власних творів дізнаємося із листа І. Нечуя-Левицького до Є. Трегубова: «Я продав одно видання «Миколи Джері», «Біда бабі Парасці» і «Біда бабі Палажці» в Черкаси в Товариство видавниче. Будьте ласкаві, добродію, передайте обидві бабі посильному для вручення для печаті в Черкасах... Ще забувся. Одішліть і оповідання «Чортячу спокусу», хочать видати в Черкасах» [13, с. 502–503].

На початковому етапі діяльності «Сіяч» пропонує авторам самим визначити розмір гонорару й зобов'язується його виплачувати негайно. Щоправда, це стосувалося лише іменитих, знаних авторів. Їхні вимоги найперше враховувало видавництво у всіх питаннях редакційної обробки рукописів. Так, зокрема, було з текстом оповідання Б. Грінченка «Хата». Перед початком роботи над цим твором голова правління товариства звернувся до дружини Б. Грінченка М. Грінченко із проханням сповістити, якою має бути редакція оповідання, оскільки на поданому до видавництва примірнику цього твору не визначено. При укладанні збірника творів останнє слово було також за автором.

Якщо видавництво й автор дійшли згоди, то між ними укладався договір, де докладно зазначалися такі основні позиції: 1) які твори видавництво має право друкувати; 2) орієнтовна кількість примірників; 3) термін, протягом якого видавництво має право видрукувати зазначені твори; 4) авторські зобов'язання щодо ненадання іншому товариству прав на роботу із зазначеними творами; 5) розмір та особливості сплати авторського гонорару (зазвичай гонорар виплачували частинами; він становив 10 відсотків від номінальної вартості кожного видрукуваного примірника й усієї визначеної кількості примірників видання).

Якщо зазначені умови влаштовували обидві сторони, то автор і видавництво підписували договір. Але перед цим останнє мало виплатити авторові передплату.

Договір із такими умовами був підписаний із М. Грінченко в київській філії видавництва 20 липня 1918 року. Марія Миколаївна надала видавництву право на друк творів Б. Грінченка і своїх перекладів протягом двох років до 1 серпня 1920 року, а також зобов'язалася не передавати іншим видавничим товариствам жодного з зазначених у договорі текстів. Натомість «Сіяч» погодився виплатити відразу 3000 карбованців авансу, згодом протягом двох тижнів ще 2000 карбованців.

Щодо накладів, то в договорі із М. Грінченко, скажімо, зазначена конкретна цифра – десять тисяч примірників, але вказано на те, що коли видавництво вважатиме за необхідне додрукувати наклад, то воно має на це право, лише повинне попередити автора. Коли ж ішлося про видання навчальної літератури, то кількість примірників значно зростала. У пізнішому договорі на друк другої читанки «Наша рідна мова» ідеться вже про необмежену кількість примірників, але не менше 25 тисяч [15]. Звісно, це не обсяги Всеукраїнського

Учительського видавничого товариства «Всеуито», яке зобов'язувалося надрукувати М. Грінченко «Українську граматику» до науки читання й писання накладом не менші, ніж 100 тисяч примірників, однак це достатньо високі наклади, особливо якщо порівнювати їх із нинішніми.

Підписання видавничого договору з авторами відбувалося на різних етапах роботи з авторським оригіналом. Якщо із М. Грінченко його підписали до початку роботи над творами, то з Панасом Мирним – коли узгодили навіть певні технічні характеристики.

У пізніших договорах, укладених «Сіячем» із своїми авторами, коли ситуація для редакції була не досить сприятлива, з'являється новий пункт на випадок закриття товариства: «Якщо видавництво «Сіяч» протягом зазначеного строку припинить свою діяльність, то воно має право передати сю умову другому видавництву, але з принципіальної згоди моєї [автора – Л. Ф.]» [15, с. 2].

Незважаючи на стихійність тогочасного книговидавничого ринку, окремим важливим пунктом видавничого договору є зобов'язання автора нікому не передавати права на друк зазначених у контракті видань і не друкувати власним коштом. Домовленість була скасована, якщо «видавництво «Сіяч» по технічним, грошовим або іншим обставинам відмовиться їх видавати» [15, с. 2].

Письменники турбувалися про свою репутацію й уважно стежили за тим, де вперше видається видання і хто перебирає естафету друку потім. Наприклад, М. Грінченко домовилася про передачу прав на друк своїх творів після закінчення строку дії договору із «Сіячем» із Правлінням «Всеукраїнського Кооперативного Видавничого Союзу».

Цікаво простежити подальшу організацію редакційно-видавничого процесу в цьому видавництві після друку перших відбитків. Якщо була змога, редакція пересилала їх авторам із проханням перечитати та укласти реєстр помилок. Про це дізнаємося із листа київського відділу товариства «Сіяч» до М. Грінченко: «Ми, київський відділ, одержали з Черкас аркуші Читанки, котрі посилаємо вам для перегляду. Просимо зробити реєстр помилок» [8, с. 2]. Видавництво не встигло внести зроблені М. Грінченко виправлення безпосередньо в змістову частину читанки «Наша рідна мова», тому було прийняте рішення надрукувати інформацію про помилки в книзі на окремому аркуші, де зазначалися номер сторінки, рядок, неправильний варіант і його правильний відповідник.

Окрім авторської коректури, видавництво й самостійно вичитувало тексти, подаючи наприкінці книги перелік помилок, як це зроблено у виданні Є. Гребінки «Приказки».

Рішення щодо основних технічних характеристик майбутньої книги (формат, шрифтове вирішення) працівники «Сіяча» приймали самостійно, хоча якщо в автора були якісь побажання, то видавництво до них прислухалося. Наприклад, вони не залишили поза увагою прохання Панаса Мирного, викладені нами вище, стосовно формату й зовнішнього оформлення першого тому його творів, про що голова правління М. Куліш і повідомляє письменника листом: «Формат її [книги – Л. Ф.] буде приблизно як «Старосвітські батюшки» Нечуя. Якщо ви бажаєте, на обгортці не буде ніякого малюнку, а тільки: «Панас Мирний. Твори. Том перший» [9].

Для розробки художнього оформлення видавничої продукції товариство зверталось до знаних українських графіків Г. Нарбута, М. Бойчука, М. Налепінської-Бойчук та інших. Так, перший створив на замовлення осередку обкладинку для підручника Г. Коваленка «Оповідання з української історії». Як стверджує О. Лагутенко, вона є зразком «лаконізму і бездоганної техніки робіт Г. Нарбута. Строга рама замикає вертикально видовжену композицію, вертикалі літер назви дорівнюють за шириною рамі, вони «звисають» подібно до корогв. Самим лише написом художник створює монументальне, урочисте звучання порталу книги. Віньетка з гербом і клейнодами посилює мажорний настрій, переводить те, що відчувається у шрифті, у зображальний символ. Інші написи нагадують скоропис, ведуть асоціації читача до давніх літописів» [4, с. 34–35].

Обкладинки для видань І. Франка «Поєми» і «Великий шум» створив для «Сіяча» разом із учнями своєї майстерні М. Бойчук.

Діяльність видавництва не обмежується лише друком творів окремих авторів. Ще на першому етапі роботи, у листопаді 1917 року, керівництво осередку вирішило створити продовжуване видання, альманах, який виходитиме в міру накопичення матеріалу. Про це співробітник «Сіяча» Ф. Яремченко повідомляє в листах до авторів, звертаючись до них із проханням брати участь у підготовці альманаху й надсилати щось для першого номера. На підтвердження цієї думки наводимо уривок із листа до Н. Романович-Ткаченко: «Наше товариство незабаром має випустити Альманах «Сіяч», а також не періодично, по мірі змоги випускати і в майбутньому через се звертаємось до вас із щирим проханням прийняти участь в наших альманахах» [7]. На жаль, інформацію про здійснення цих планів знайти не вдалося.

Наприкінці лютого 1918 року в «Сіяча» почали виникати фінансові проблеми, зокрема він не мав змоги виплатити авторам обіцяний гонорар і вислати надруковані видання, за що просить вибачення в листах до Н. Романович-Ткаченко і М. Грінченко: «Правління Т-ва «Сіяч» щиро прохає вибачення за задержку висилки авторських гонорарів і наших видань, котрі вийшли з друку» [5; 7]. Причиною такої ситуації є аж ніяк не недбальство редакції, а тодішні події й важкий загальний стан речей. «При першій змозі виповнемо усі наші до вас обов'язки негайно», – зазначено в листі до Н. Романович-Ткаченко [7].

У складі видавництва, судячи з кореспонденції, з'являються нові особи, але, на жаль, їхні прізвища за підписами розшифрувати не вдалося. Протягом зими–весни ситуація не покращується, але товариство не припиняє своєї діяльності, друкуючи одна за одною видання навчальної, науково-популярної, публіцистичної, художньої літератури. Про труднощі дізнаємось лише з листів до авторів. Наприклад, третього травня 1918 року М. Куліш у листі до М. Грінченко зичить їй спокою, бо «дуже трудно тепер цей спокій вдержати в собі...» [6].

У період правління І. Скоропадського розпочалася реквізиція друкарень, незважаючи на те, що свідомі українські діячі намагалися розвивати народну освіту, яка потребувала забезпечення різноманітною навчальною літературою. Фінансово підтримувалися ті видавничі організації, що займалися випуском літератури для школи, а саме: «Всеуито», «Вернигора», «Час» та ін.

Висновки дослідження та перспективи подальших розвідок. Ситуація в країні заважала повноцінній роботі видавництва, але, незважаючи на певні складнощі, воно не припиняло налагоджувати стосунки з авторами. Наслідком цієї діяльності мало стати п'ятитомне видання творів Панаса Мирного, яке «Сіяч» планував почати друкувати в кінці вересня 1918 року, а також вибрані твори М. Філянського, В. Самійленка, О. Левицького, І. Франка, Б. Грінченка, Д. Яворницького та інших.

Окрім власне друкування книжок, видавництво брало участь у різноманітних благодійних акціях, усіляко сприяло розвитку української культури. Наприклад, разом із десятьма іншими київськими видавництвами «Сіяч» надіслав привітальну адресу ректору й професорам у день урочистого відкриття Кам'янець-Подільського університету і 35 тисяч карбованців на заснування фонду для видачі премій за кращі наукові праці в галузі історії та філософії. Ці видавництва звернулись до інших організацій із проханням своїми пожертвами допомогти фонду і всій українській культурі. До речі, «Сіяч» у цьому переліку був єдиним із провінційних видавництв, що свідчить про значний рівень розвитку й вагомість черкаського підприємства. Також «Сіяч» систематично передавав свої видання для бібліотек усіх регіонів України.

Незважаючи на проблеми, яких не вдалося уникнути в роботі осередку, що черкаське видавництво «Сіяч» посідає гідне місце в когорті знаних і поважних товариств, які своєю діяльністю сприяли становленню незалежної Української держави.

Список використаної літератури

1. Видавнича хроніка // Книгарь. – 1917. – № 4. – С. 220.

2. Журнал засідань Черкаської міської думи від 26.07.1916 року // ДАЧО. – Ф. 8. – Оп. 1. – Спр. 510. – Арк. 1, 6.
3. Ківшар Т. Український книжковий рух як історичне явище (1917 – 1923 рр.) / Т. Ківшар. – К. : Логос, 1996. – 344 с.
4. Лагутенко О. Українська книжкова обкладинка першої третини ХХ століття : стилістичні особливості художньої мови / О. Лагутенко. – К. : ВПІ ВПК «Політехніка», 2005. – 124 с.
5. Лист видавництва «Сіяч» до М. Грінченко від 26.02.1918 р. // Інститут рукопису НБУВ. – Ф. 170. – Спр. 57.
6. Лист видавництва «Сіяч» до М. Грінченко від 3.05.1918 р. // Інститут рукопису НБУВ. – Ф. 170. – Спр. 368.
7. Листи видавництва «Сіяч» до Н. Д. Романович-Ткаченко // Інститут рукопису НБУВ. – Ф. 121. – Спр. 9.
8. Лист київського відділу видавництва «Сіяч» до М. Грінченко // Інститут рукопису НБУВ. – Ф. III. – Спр. 43989.
9. Лист кооперативного видавничого товариства «Сіяч» до П. Я. Рудченка від 17.09.1918 р. // Інститут літератури. – Ф. 5. – Спр. 453.
10. Лист П. Я. Рудченка до Н. Д. Романович-Ткаченко від 9.05.1919 р. // Інститут літератури. – Ф. 5. – Спр. 350.
11. Лозняк М. М. Українська науково-популярна книга к. ХІХ – п. ХХ ст. як соціокультурний феномен: З історії виникнення та становлення. – Л. : ЛДКФ «Атлас», 2000. – 375 с.
12. Нестеренко П. В. Видавничий і друкарський знак / П. В. Нестеренко // Наукові записки НаУКМА : у 3-х ч. – К., 2003. – Т. 22, ч. I : – Гуманітарні науки. – С. 133–138.
13. Нечуй-Левицький І. Лист до Є. Трегубова / І. Нечуй-Левицький // Нечуй-Левицький І. С. Зібрання творів : у 10-ти т. – К., 1968. – Т. 10 : Біографічні матеріали. Статті та рецензії. Фольклорні записи. Листи. – С. 502–503.
14. Тимошик М. С. Історія видавничої справи. – К. : Наша культура і наука, 2003. – 496 с.
15. Умова між М. Грінченко і видавництвом «Сіяч» // Інститут рукопису НБУВ. – Ф. 170. – Спр. 87.
16. Умова між М. Грінченко і Всеукраїнським учительським видавничим товариством «Всеувиго» // Інститут рукопису НБУВ. – Ф. 170. – Спр. 84.

Одержано редакцією 17.02.14

Прийнято до публікації 24.02.14

Л. В. Фить

Особенности редакционно-издательского процесса черкасского издательства «Сияч» (1917–1920 гг.)

Выделены особенности редакционно-издательского процесса издательства «Сияч», которое работало в г. Черкассы на протяжении 1917–1920 годов, проанализирована структура издательского органа, уделено внимание особенностям работы с авторами, а именно на этапе подписания издательского договора. На основе материалов из Института литературы им. Т. Г. Шевченко НАН Украины, Центрального государственного исторического архива, Института рукописи Национальной библиотеки Украины им. В. И. Вернадского исследован вклад в развитие издательства городского головы М. Кулиша, Панаса Мирного, М. Гринченко, И. Нечуя-Левицкого, Н. Романович-Ткаченко и других. Непосредственно влияла на работу «Сияча» нестабильная общеполитическая ситуация в стране, из-за чего активные периоды развития чередовались с этапами застоя и значительных финансовых проблем. Охарактеризована активная работа членов издательства по формированию привлекательного облика «Сияча» среди авторов, читателей и конкурентов. Это и создание издательского знака, что визуально идентифицирует печатную продукцию черкасского издательства, и заметки на страницах журнала «Книгар» в рубрике «Издательская хроника», и активное участие в общественной жизни Украины.

Ключевые слова: издательство «Сияч», издательское дело, типография, автор, издательский договор.

L. V. Fit'

Features of the editorial and publishing process of Cherkassy publishing house

«Siyach» (1917-1920)

Determined features editorial and publishing process publishing house «Siyach» which worked in Cherkasy during 1917-1920, research the structure of the publishing centers, focus on the specifics of working with authors, especially at the stage of signing the publishing contract.

Based on materials from the Shevchenko Institute of Literature the National Academy of Sciences of Ukraine, Central State Historical Archives, Institute of Manuscript of the National Ukrainian Vernads'kyi Library investigated contribution on the formation and development of the publishing houses of the mayor M. Kulish, Panas Mirny, M. Hrinchenko I. Nechuy-Levitskiy, H. R.-Tkachenko and others. Directly effect on work of "Siyach" unstable general political situation in the country, the active periods of development alternated with phases of stagnation and significant financial problems.

Characterized by an active work of employees of publishers to form an attractive image of "Siyach" among authors, readers and competitors. This is also creation of publishing a sign that visually identifies printed products Cherkassy publishing house, and notes on the pages of the magazine "Knigar" under the heading "Publications Chronicle", and active participation in public life in Ukraine.

Key words: *Publishing house «Siyach» publishing, printing, author, publishing contract.*